

3. Упровадження ІСУ на сільськогосподарських підприємствах дозволить не лише підвищити якісні показники протягом усього виробничого циклу, але й забезпечить підвищення рентабельності для кожного учасника харчового ланцюга та соціально-економічні показники, що характеризують розвиток аграрної сфери у цілому.

Подальші дослідження будуть спрямовані на визначення найприйнятнішого варіанту структурного поєднання різних стандартів за їх запровадження, що дозволить сформулювати й підтримувати конкурентоспроможний потенціал господарювальних суб'єктів в аграрному секторі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лук'яненко В. Упровадження інтегрованих систем менеджменту на підприємствах України / В. Лук'яненко, І. Галич, О. Жиліна // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2012. — № 1. — С. 58 — 61.
2. Слива Ю. Особливості розроблення НАССР-плану для виробництва сосисок / Ю. Слива, Т. Швець // Мясное дело. — 2013. — № 11—12. — С. 12 — 16.
3. Система управління якістю. Вимоги (ISO 9001:2008, IDT): ДСТУ ISO 9001:2009. — [Чинний від 01.09.2009]. — К.: Держспоживстандарт України, 2009. — 26 с. — (Національний стандарт України).
4. Управління задля досягнення сталого успіху організації. Підхід на основі управління якістю (ISO 9004:2009, IDT): ДСТУ ISO 9004:2012. — [Чинний від 01.05.2013]. — К.: Мінекономрозвитку України, 2013. — 39 с. — (Національний стандарт України).
5. Системи управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга (ISO 22000:2005, IDT): ДСТУ ISO 22000:2007. — [Чинний від 01.09.2007]. — К.: Держспоживстандарт України, 2007. — 29 с. — (Національний стандарт України).
6. Системи екологічного керування. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 14001:2004, IDT): ДСТУ ISO 14001:2006. — [Чинний від 15.05.2006]. — К.: Держспоживстандарт України, 2006. — 17 с. — (Національний стандарт України).
7. Системи управління гігієною та безпекою праці. Вимоги (OHSAS 18001:2007, IDT): ДСТУ OHSAS 18001:2010. — [Чинний від 01.01.2011]. — К.: Держспоживстандарт України, 2010. — 20 с. — (Національний стандарт України).
8. ISO 26000 Guidance on social responsibility [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://www.iso.org/iso/home/standards/iso26000.htm?=-](http://www.iso.org/iso/home/standards/iso26000.htm?=).
9. SA 8000 Соціальна відповідальність [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0015697-07>.
10. ДСТУ ISO/IEC 27001:2010. Інформаційні технології. Методи та засоби досягнення інформаційної безпеки. Системи керування інформаційною безпекою. Вимоги [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://document.ua/informaciini-tehnologiyi.-metodi-ta-zasobi-dosjagnennja-info-std12421.html>.
11. ISO 31000:2009. Risk management — Principles and guidelines [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://www.iso.org/iso/home/standards/iso31000.htm?=-](http://www.iso.org/iso/home/standards/iso31000.htm?=).
12. ISO 50001:2011. Energy management systems — Requirements with guidance for use [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.iso.org/iso/home/standards/management-standards/iso50001.htm>. ■

НОВИНИ ІЕС

Діяльність технічних комітетів ІЕС у сфері альтернативних джерел енергії

Геліотермоелектростанції. Технічний комітет TC 117 «Геліотермоелектричні станції» розробляє міжнародні стандарти на геліотермоелектростанції, які концентрують сонячну енергію з широкої площі для вироблення тепла для теплового двигуна, що виробляє електрику. Ця технологія готова для широкого діапазону промислового застосування.

Вітер. Технічний комітет TC 88 «Вітрові турбіни» розробляє міжнародні стандарти, необхідні для вирішення складних завдань вітроенергетики; TC 88 та TC 57 «Управління роботою енергосистем і пов'язаний з ними обмін інформацією» працюють у рамках спільної робочої групи JWG 25 з метою розроблення міжнародних стандартів на системи моніторингу та контролю і пов'язаний з ними обмін інформацією для вітрових електростанцій.

Енергія моря. Значення енергії моря (хвилі, припливи та відливи, річкові й океанічні течії, перетворення теплової енергії океану) поступово зростає. Дослід-

ження продовжуються понад 30 років, але багато технологій все ще не отримують широкого промислового запровадження. Технічний комітет TC 114 «Морська енергія. Перетворювачі енергії хвиль, припливів, відливів та інших водних течій» розробляє міжнародні стандарти щодо морської енергії для всіх систем, які конвертують цей вид енергії в електрику.

Геотермальна енергетика. Геотермальне теплопостачання й охолодження використовують енергію тепла надр землі. Теплові насоси використовують на глибинах до 400 м з метою підвищення температури до рівня, необхідного для практичного застосування гарячої води, теплопостачання чи охолодження.

Так, на великих глибинах із температурою (25—150 °C) тепло, отримане з ґрунту і підземних вод, може бути доставлене у мережу центрального опалення, на теплоенергетичну станцію або для роботи місцевих теплових насосів. ■